

•VGN KLEIO

Hoofredactie: Ben Vriesema | beninhaarlem@hotmail.com

Eindredactie: Patsboem!
educatief, Richard de Rooij | redactie@vgnkleio.nl

Redactie: Quinten Koster,
Daan van Leeuwen, Lisa Oskamp,
Daan Schuijt, Nicole van der
Steen, Bart den Uyl, Hans
Vermeer, Matthijs Wieldraaijer

Medewerkers: Jelte Posthumus,
Ton van der Schans

Vormgeving: Bianca Emanuel
Magazine Design

Redactieadres: Molenveldlaan 43,
6523 RJ Nijmegen

Druk: Drukkerij Wilco BV,
Meppel | ISSN 0165-6449

Advertentie acquisitie: Susanne
Elgershuizen, 06 - 137 601 25 |
elgershuizen15@gmail.com

Kleiookrant: Kopij kunt u sturen
naar: redactie@vgnkleio.nl.

Website: www.vgnkleio.nl

Social media: @gsonderwijs
www.facebook.com/vgnkleio

Contributie: Lidmaatschap
VGN € 80,- | Studenten € 50,-

**Leden- en abonnements-
administratie:** Lid worden
of uw gegevens wijzigen?
Stuur een mail naar:
aanmelden@vgnkleio.nl.

Algemeen Bestuur VGN

Ton van der Schans, *voorzitter*,
mediacontacten, *pabocommissie*
Maarten van Gils,
secretaris, *cie. didactiek*
Maud Knook, *penningmeester*
Hellen Janssen,
cie. havo/vwo, *Euroclio*
Gerard Rozing, *cie. vmbo*,
cie. lerarenopleidingen
Steven Stegers, *Euroclio*,
cie. wereldgeschiedenis
Pim Renou, *ICT*, *communicatie*, *pr*
Jos Niewold, *cie. vmbo*, *PVVVO*

Berichten voor het VGN-bestuur
kunt u sturen naar:
contact@vgnkleio.nl.

Aandacht

Jongens, mag ik even jullie aandacht?' Ik zie hoe mijn LIO de klas tot stilte maant. Telefoons verdwijnen schoorvoetend in broekzak en tas. Achter in het lokaal overzie ik het tafereel en ik beseft dat we ons ook wel voor een flinke opgave gesteld zien: je moet van goeden huize komen om die gevraagde aandacht van pubers te krijgen. Hoe goed je uitleg ook is, hoe prachtig je verhalen, hoe vernuftig ook je didactiek, er brandt immers iets in die broekzakken. Het piept, trilt en licht op, het trekt alsmaar aan hen, het vreet aandacht en het heet *smartphone* – een shot dopamine binnen handbereik. De algoritmes van *Big Tech* doen niets anders dan telkens een nieuwe wortel voorhouden en de ezels sjokken er haast blindelings achteraan. Leerlingen zijn slachtoffers in de oorlog om aandacht.

Nu is het de tiener eigen dat de gedachten gaan spoken tijdens een stoffige les – het hoofd dwaalt af naar dat ene mooie meisje of naar de dansuitvoering van komende zaterdag, dat is prima – maar het zijn nu de grote bedrijven aan de oostkust van de Verenigde Staten die de aandacht trekken. En dat doen ze niet per definitie met betekenisvolle of betrouwbare informatie. De aandacht gaat immers eerder uit naar extreme,

opmerkelijke en discutabele content. Niet alleen is hiermee de aandacht zoek, ook allerlei persoonlijke gegevens worden te grabbel gegooid. Gebruikers maken accounts bij de *Grote Vier*, die vervolgens weer gebruikt worden om in te loggen op andere platforms. We scrollen naar beneden en klikken op 'akkoord' zonder te lezen. Nee, voor grote stukken tekst hebben we juist weer géén aandacht. Intussen weet de grote broer heel veel van ons – wat we willen kijken, wat we willen kopen, of we zwanger zijn – soms nog eerder dan dat we dat zelf weten. Data wordt niet onterecht de nieuwe olie genoemd en een belangrijke vraag is nu: van wie is die data?

'Je moet van goeden huize komen om die gevraagde aandacht van pubers te krijgen'

Toen in de negentiende eeuw de industriële revolutie zich ontvouwde, ontstond er een gapend gat tussen de *haves* en de *have nots*, tussen de bezittende klasse en de bezitsloze klasse. Dat bezit, dat waren de productiemiddelen: land, grondstoffen, machines, gebouwen. Maar het industriële tijdperk is verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor de *information age*. Kennis en data, dat zijn de nieuwe productiemiddelen en het lijkt erop dat het grootkapitaal (opnieuw) aan het langste eind trekt.

Kunnen we de productiemiddelen weer terug in eigen handen krijgen? Wat is daarvoor nodig? Misschien moeten we beginnen weg te kijken van onze schermen, want elke keer als we daaraan aandacht schenken, schenken we data en daarmee verworden we vanzelf tot de *have nots* van deze tijd. ■

Jelte Posthumus woont in Groningen en is daar docent geschiedenis op het Willem Lodewijk Gymnasium. Hij schrijft al jaren over het onderwijs. Daarnaast is hij radiopresentator voor Glasnost, een Gronings radioprogramma over kunst en cultuur. Ook is hij muzikant en film liefhebber.